

Rakennusjärjestyksen uudistaminen

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Hyväksytty pp.kk.vv Kempele

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma.....	1
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma.....	3
Rakennusjärjestyksen tarkoitus.....	3
Rakennusjärjestyksen tehtävä.....	3
Rakennusjärjestyksellä voidaan määrätä.....	4
Rakennusjärjestyksellä ei voida määrätä.....	4
Rakennusjärjestyksen uusimisen lähtökohdat ja tavoite	4
Uusimisen lakitausta.....	4
Lähtökohdat.....	5
Uusimisen tavoitteet.....	5
Työryhmä.....	5
Vaikutusten arviointi.....	5
Vuorovaikutuksen järjestäminen	6
Osalliset	6
Vuorovaikutus ja osallistuminen.....	6
Tiedottaminen	7
Rakennusjärjestyksen uudistamisen vaiheet ja aikataulu	8
Uudistamisen vaiheet.....	8

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on virallinen asiakirja, joka määrittelee rakennusjärjestyksen valmistelussa noudatettavat osallistumisen ja vuorovaikutuksen periaatteet ja tavat sekä rakennusjärjestyksen vaikutusten arvioinnin menetelmät. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan, miten osalliset voivat osallistua ja vaikuttaa rakennusjärjestyksen laadintaan ja miten rakennusjärjestyksen vaikutuksia on tarkoitus arvioida. Lisäksi siinä esitetään pääpiirteittäin rakennusjärjestyksen tarkoitus, tavoitteet ja lähtötilanne sekä rakennusjärjestyksen laadinnan eri työvaiheet. Suunnitelmaa tarkennetaan tarpeen mukaan ja palautteen pohjalta.

Rakennusjärjestystä valmistellaan Rakentamislain (751/2023, RakL) voimaantulon 1.1.2025 jälkeen, joten rakennusjärjestyksen laatiminen, osallistumis- ja vuorovaikutusmenettely sekä rakennusjärjestysehdotuksen asettaminen julkisesti nähtäville toteutetaan Rakentamislain (RakL), Alueidenkäyttölain (AKL, 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaki) ja Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) säädösten mukaisesti.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan voi tutustua rakennusvalvonnan verkkosivuilla osoitteessa www.kempele.fi ja Kempeleen kunnan rakennusvalvonnassa. OAS:sta voi antaa palautetta rakennusjärjestyksen uudistamisen valmistelijalle.

Rakennusjärjestyksen tarkoitus

Rakennusjärjestyksen tehtävä

Kunnassa on oltava rakennusjärjestys. Rakennusjärjestyksen määräykset voivat olla erilaisia kunnan eri alueilla. (RakL 17 §:n 1 mom.)

Rakennusjärjestyksessä voidaan antaa paikallisista oloista johtuvat suunnitelmallisen ja sopivan rakentamisen, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamisen sekä hyvän elinympäristön toteutumisen ja säilyttämisen kannalta tarpeelliset määräykset. Rakennusjärjestyksen määräykset eivät saa olla maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuuttomia. (RakL 17 §:n 2 mom.)

Rakennusjärjestyksen määräykset voivat koskea rakennuspaikkaa ja muita alueita, rakennuksen kokoa ja sen sijoittumista, rakennuksen sopeuttamista ympäristöön, rakentamistapaa, istutuksia, aitoja ja muita rakennusta pienempiä rakennuskohteita, rakennetun ympäristön hoitoa, vesihuollon järjestämistä, sekä muita niihin rinnastettavia paikallisia rakentamista koskevia seikkoja. (RakL 17 §:n 3 mom.)

Kunta voi - - rakennusjärjestyksessä osoittaa suunnittelutarvealueeksi myös alueen, jolla sen sijainnin vuoksi on odotettavissa suunnittelua edellyttävää yhdyskuntakehitystä tai jolla erityisten ympäristöarvojen tai ympäristöhaittojen vuoksi on tarpeen suunnitella maankäyttöä. Yleiskaavan tai rakennusjärjestyksen määräys alueen osoittamisesta suunnittelutarvealueeksi on voimassa enintään 10 vuotta kerrallaan. (AKL 16 §:n 3 mom.,)

Rakennusjärjestyksellä voidaan määrätä

- Rakennuspaikan koosta asemakaava-alueiden ulkopuolella (RakL 45 §, rakennusjärjestyksessä ei voi alittaa laissa määrättyä)
- Kaavoittamattomille alueille sallitusta rakentamisen määrästä eli rakennusoikeudesta (RakL 7 §)
- Vapaa-ajanasunnon käyttötarkoituksen muuttamisesta (RakL 18 §)
- Vähäisten rakentamishankkeiden luvanvaraisuudesta (RakL 42 § 2 mom): kunta voi harkita, edellyttääkö esimerkiksi jätevesijärjestelmän, laiturin, aallonmurtajan, aidan rakentaminen, ilmalämpöpumpun, aurinkokeräimen tai aurinkopaneelin sijoittaminen rakentamislupaa
- Suunnittelutarvealueesta (AKL 16 §)

Rakennusjärjestyksellä ei voida määrätä

- Vapautusta rakentamislupaa vaativien uusien rakennuskohteiden luvanvaraisuudesta (RakL 42 § 1 mom)
- Vapautusta korjaus- ja muutiskohteiden luvanvaraisuudesta (RakL 42 § 3 mom)
- Rakennusjärjestyksessä olevaa määräystä ei saa soveltaa, jos yleis- tai asemakaavassa taikka Suomen rakentamismääräyskokoelmassa julkaistussa määräyksessä määrätään asiasta toisin. (RakL 17 §:n 4 mom.)
- Toimenpidelupa ja ilmoitusmenettely ovat poistuneet lainsäädännöstä.

Rakennusjärjestyksen uusimisen lähtökohdat ja tavoite

Uusimisen lakitausta

Rakennuslain mukaan rakennusjärjestystä voidaan muuttaa tai se voidaan kumota: *Mitä tässä laissa säädetään rakennusjärjestyksen laatimisesta, sovelletaan myös sitä muutettaessa ja kumottaessa.* (RakL 27 §)

Kunnan tulee uusida rakennusjärjestys tarvittaessa: *Jos kunta ei huolehdi tässä laissa säädetyn mukaisesti rakennusjärjestyksen laatimisesta tai pitämisestä ajan tasalla ja on ilmeistä, että se vaikeuttaa rakentamisen ohjaukselle asetettujen tavoitteiden toteuttamista, ympäristöministeriö voi asettaa määräajan, jonka kuluessa kunnan on hyväksyttävä rakennusjärjestys taikka sen muutos. Ympäristöministeriön on ennen 1 momentissa tarkoitettua määräyksen antamista neuvoteltava kunnan kanssa ja pyydettävä kunnalta lausunto asiasta. Jos kunta ei noudata 1 momentissa tarkoitettua määräystä, määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla.* (RakL 20 §)

Rakennusjärjestyksen muutostarve voi perustua esimerkiksi lainsäädännön muutoksiin, paikallisiin olosuhteisiin tai kaavoituksen muutoksiin.

Lähtökohdat

Nykyinen Kempeleen kunnan rakennusjärjestys on kunnanvaltuuston 31.1.2002 hyväksymä ja se on tullut voimaan 1.2.2002. Rakennusjärjestyksen uudistaminen käynnistettiin kunnanhallituksen päätöksellä 12.12.2011 § 388. Rakennusjärjestyksen III LUVUN 6 §:n määräys Suunnittelutarve-alueet Kempeleen kunnassa määrittiin olemaan erillisenä voimassa, kunnes uusi rakennusjärjestys on saanut kokonaisuudessaan lainvoiman. Tämä määräys saatettiin voimaan valtuuston erillisellä päätöksellä 19.12.2011 § 117. Tarkistamisen perusteena olivat lainsäädäntö- ja kuntaorganisaation muutokset. Tämä uudistamisprosessi on jäänyt kesken ja toimintaympäristö on edelleen muuttunut maankäyttö- ja rakennuslain jakauduttua rakentamislakiin ja alueidenkäyttölakiin.

Uusimisen tavoitteet

Kempeleen rakennusjärjestyksen uudistamisen tavoitteena on päivittää pitkään voimassa ollut rakennusjärjestys ja huomioida muuttuneet säännökset erityisesti Rakentamislain osalta. Uusi rakentamislaki on astunut voimaan 1.1.2025. Rakentamislain 28 §:ssä todetaan, että kunnan tulee muuttaa rakennusjärjestys rakentamislain mukaiseksi ja muutoksen on oltava voimassa 1.1.2027 mennessä.

Rakennusjärjestyksessä voidaan antaa paikallisista oloista johtuvat suunnitelmallisen ja sopivan rakentamisen, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamisen sekä hyvän elinympäristön toteutumisen ja säilyttämisen kannalta tarpeelliset määräykset, jotka eivät ole kiinteistönomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuuttomia. Lisäksi kunta voi määrittää suunnittelutarvealueeksi alueen, jolla sen sijainnin vuoksi on odotettavissa suunnittelua edellyttävää yhdyskuntakehitystä tai jolla erityisten ympäristöarvojen tai ympäristöhaittojen vuoksi on tarpeen suunnitella maankäyttöä.

Nykyinen rakennusjärjestys toimii sisällöllisenä pohjana muutokselle. Kuntaliitto on julkaissut rakennusjärjestyksen uuden mallirungon, jonka soveltuvuutta arvioidaan muutostyön yhteydessä.

Työryhmä

Rakennusjärjestystä valmistelee rakennusvalvonnan ja johtavan rakennustarkastajan vetämä työryhmä, jossa on edustajat hallinnosta, kaavoituksesta, kunnallistekniikasta sekä maa ja mittauksesta. Lisäksi valmistelussa osallistetaan tarpeellisessa määrin myös muita tahoja ja viranomaisia. Viranhaltijatyönä valmisteltu luonnos viedään valiokuntien ohjattavaksi ennen julkista kuulemistä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on esillä koko uudistamisprosessin ajan Kempeleen kunnan verkkosivuilla. Prosessin etenemistapaa ja aikataulua voidaan tarvittaessa täsmentää tai muuttaa.

Vaikutusten arviointi

Rakennusjärjestyksen uudistamiseen sisältyy vaikutusten arviointi, jonka tarkoituksena on selvittää tarpeellisessa määrin uudistetun rakennusjärjestyksen aiheuttamia vaikutuksia. Vaikutuksia arvioidaan uudistamistyön ajan osana prosessia. Vaikutuksia arvioitaessa käytetään

vertailukohtana nykyistä rakennusjärjestystä. Osallisten esittämät näkemykset huomioidaan vaikutusten arvioinnissa.

Vuorovaikutuksen järjestäminen

Rakennusjärjestyksen valmistelussa noudatetaan soveltuvin osin kaavojen valmistelussa vakiintunutta vuorovaikutusmenettelyä osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) pohjalta, vaikka rakentamislaki ei sitä enää erikseen edellytä rakennusjärjestyksen valmistelussa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan rakennusjärjestyksen laadintatyön lähtökohdista ja tavoitteista sekä osallistumis-, vuorovaikutus- ja päätöksentekomenettelyistä. Suunnitelman avulla voidaan arvioida riittävä vuorovaikutus uudistamisen aikana.

Osalliset

Rakennusjärjestyksen laatimisessa kunnan jäsenille ja osallisille (RakL 19 § 2 mom) varataan mahdollisuus osallistua rakennusjärjestyksen valmisteluun, arvioida rakennusjärjestyksen vaikutusta sekä lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Kuntalain 3 §:n mukaan kunnan jäseniä ovat kunnan asukkaat, yhteisöt ja säätiöt, joiden kotipaikka on kunnassa sekä ne, jotka omistavat tai hallitsevat kiinteää omaisuutta kunnassa. Osallisilla tarkoitetaan AKL 62 §:n mukaan alueen maanomistajia ja niitä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisia ja yhteisöjä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Rakennusjärjestyksen tarkistamisessa osallisia ovat siis:

- kunnan asukkaat
- maanomistajat
- yritykset ja yritysten etujärjestöt
- asukasyhdistykset ja muut kansalaisjärjestöt
- Kempeleen kunnan eri organisaatiotasot
- viranomaistahot ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään
- naapurikunnat ja
- valtion viranomaiset

Vuorovaikutus ja osallistuminen

Osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä rakennusjärjestysluonnoksesta ja -ehdotuksesta. Mielipiteet ja muistutukset arvioidaan ja huomioidaan mahdollisuuksien mukaan rakennusjärjestyksen uudistamisprosessissa.

Mielipiteitä voi jättää kirjallisina uudistamistyön eri vaiheissa Kempeleen kunnan kirjaamoon. Mielipiteet OAS:sta ja rakennusjärjestyksen luonnoksesta sekä muistutukset rakennusjärjestysehdotuksesta tulee toimittaa nähtävillä oloaikana.

Tiedottaminen

Rakennusjärjestyksen uudistamistyön käynnistymisestä, osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä rakennusjärjestyksen etenemisestä tiedotetaan kunnan virallisissa ilmoituskanavissa sekä muilla soveltuvilla tavoilla. Kuntalaisille ja viranomaisille varataan mahdollisuus antaa rakennusjärjestysluonnoksesta ja -ehdotuksesta mielipiteitä, muistutuksia ja lausuntoja.

Laki edellyttää, että kunnan on asetettava ehdotus rakennusjärjestykseksi julkisesti nähtäville vähintään 30 päivän ajaksi. Kunnan ilmoitusten julkaisemisesta säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä.

Rakennusjärjestys tulee voimaan, kun se on julkaistu ja hyväksymispäätös on saanut lainvoiman. Päätös saa lainvoiman, kun siihen ei enää voida hakea muutosta säännönmukaisin muutoksenhakukeinoin valitusajan päätyttyä eikä muutosta ole haettu. Tiedottaminen rakennusjärjestyksen voimaantulosta on kunnan vastuulla.

Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä 431/2023 5 § edellyttää, että kunnan on toimitettava voimaan tullut rakennusjärjestys viivytyksettä koneluettavassa muodossa valtakunnalliseen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään (Ryhti). Tiedot tulee toimittaa uuteen tietojärjestelmään viimeistään 1.1.2029.

Rakennusjärjestyksen uudistamisen vaiheet ja aikataulu

Uudistamisen vaiheet

Tässä taulukossa kuvataan valmistelutyön vaiheet, tavoitteellinen aikataulu ja osallistumismahdollisuudet kussakin rakennusjärjestyksen valmisteluvaiheessa. Rakennusjärjestyksen uudistamistyö valmistuu 2026 vuoden loppuun mennessä.

VAIHE	SUUNNITTELUPROSESSI	OSALLISTUMISMAHDOLLISUUS
VIREILLE TULO	- Rakennusjärjestyksen laatimisen käynnistäminen ja OAS:n hyväksyminen kunnanhallituksessa - Kuulutus lehdessä ja ilmoitus kunnan verkkosivuilla, lausuntopyynnöt OAS nähtävillä 30 pv, 3/2026	Osalliset saavat tiedon työn aloittamisesta ja voivat antaa palautetta OAS:sta. Viranomaislausunnot pyydetään.
VALMISTELUVAIHE	- Luonnoksen hyväksyminen, kunnanhallitus keväällä 2026 - Kuulutus lehdessä ja ilmoitus kunnan verkkosivuilla, lausuntopyynnöt Luonnos nähtävillä 30 pv, 5/2026	Osallisilla on mahdollisuus jättää mielipide rj-luonnoksesta. Viranomaislausunnot
EHDOTUSVAIHE	- Luonnosvaiheen palautteen käsittely ja ehdotuksen hyväksyminen, kunnanhallitus keväällä 2026 - Kuulutus lehdessä ja ilmoitus kunnan verkkosivuilla, lausuntopyynnöt Ehdotus julkisesti nähtävillä 30 pv, 9/2026 (RakL 19 §, MRA 6 §)	Osallisilla on mahdollisuus jättää muistutus rj-ehdotuksesta. Viranomaislausunnot
HYVÄKSYMISVAIHE	- Kaavaehdotuksen palautteen käsittely - Rakennusjärjestyksen hyväksyminen, Kempeleen valtuusto (RakL 19 §), 11/2026 - Tieto hyväksymisestä kirjeitse kaikille muistutuksen tehneille ja Lupa- ja valvontavirastolle (KuntaL, RakL 26 §)	Valitusmahdollisuus on 30 + 7 pv kuluessa Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen (RakL 21 §, 22 §)
LAINVOIMAISUUS	- Rakennusjärjestyksen voimaantulo valitusajan päätyttyä (RakL 23 §, MRA 93 §) Voimaantulosta tiedottaminen (MRA 94 §, 95 §)	

Kempeleen kunta

Vihikari 10, 90440 Kempele

PL 12, 90441 Kempele

kempele@kempele.fi

08 5587 2200

